

I. Įvadas

Lietuvių kalbos (gimtosios) kurso planas 9 klasei parengtas pagal Bendrojo lavinimo pagrindinio ugdymo bendrąsias programas, atsižvelgiant į 9 klasės vadovėlius. Mokiniai mokysis pagal N. Šervenikaitės vadovėlį „Amžių nugludinti rašmenys“ (I d. „Alma littera“, 1998), „Nenurimstanti ieško dvasia“ (II d. „Alma littera, 1998) ir R. Koženiauskiene, Br. Dobrovolskio, Z. Zinkevičiaus vadovėlį „Lietuvių kalba 9 kl.“ („Šviesa“, 2001).

DALYKO TIKSLAI

1. Suteikti kokybiškas žinias, atitinkančias Bendrąją kalbos ir literatūros ugdymo programą.
2. Sudaryti prielaidas mokiniams ugdytis komunikavimo ir kultūrinę kompetencijas, būtinas kiekvieno žmogaus visaverčiam asmeniniam gyvenimui, sėkmingai mokymosi, visuomeninei ir būsimai profesinei veiklai

DALYKO UŽDAVINIAI

Kad būtų pasiektas dalyko tikslas mokiniai:

- kuria įvairaus pobūdžio sakytinius ir rašytinius tekstus, siekdami įvairių tikslų įvairiose socialinėse ir kultūrinėse situacijose;
- ugdomi poreikį sąmoningai skaityti, gebėjimą kritiškai vertinti įvairaus pobūdžio tekstus ir įvairias kultūrinio gyvenimo formas;
- ugdomi poreikį nuolat tobulinti savo kalbinius gebėjimus, remdamiesi kalbos ir literatūros žiniomis, įgunda tikslingai taikyti įvairias strategijas;
- pažįsta grožinės literatūros savitumą, patiria estetinių išgyvenimų, supranta esminių vertybių prasmę;
- pažįsta kalbą ir literatūrą kaip tautos kultūros dalį, suvokia kultūros tradicijas ir jas kūrybingai plėtoja.

VERTINIMAS

Taikoma bendra mokyklos vertinimo sistema. Nuolat taikomas formuojamasis vertinimas atsižvelgiant į pamokos uždavinius. Pažymiais įvertinami rašiniai, teksto suvokimo, kalbėjimo užduotys, kontroliniai ir projektiniai darbai.

DALYKO APIMTIS IR PERIODIŠKUMAS

Iš viso 185 val., per savaitę 5 pamokos

II. TEMINIS PLANAS

Savaitė	Literatūrinis lavinimas	Kalbos nagrinėjimas, vartojimas ir ugdymas	Numatomos kartojimo ir žinių tikrinimo užduotys. Sąvokos.	Pamokų skaičius	Pastabos
1	1. Įvadinė pamoka. Supažindinimas su kurso programa, vadovėlio medžiaga. 2. Tautosakos savitumas. Tautosakos rūšys, žanrai.	3. Sakytinės ir rašytinės kalbos skirtumai. 4. Fonetikos kartojimas. 5. Fonetinis žodžių nagrinėjimas.		5	
2	1. Sakmės ir padavimai. 2. Smulkioji tautosaka..	3. Teksto suvokimas. 4-5. Nosinių balsių rašybos kartojimas.	sakmė, padavimas; rašinys pagal pasirinktą patarlę (samprotavimas).	5	
3	1. Lietuvių liaudies dainos, jų bruožai. 2. Liaudies dainų meniškumas, vertė.	3-4. Sudėtingesnių rašybos atvejų kartojimas. 5. Skyrybos kartojimas.	Romansas, daina	5	
4	1. Pasakos. Silpnieji nugali	3. Skyrybos kartojimas.	Erdvė, laikas,	5	

	stipriuosius. Fantastinis pasakų pasaulis. 2.Pasakų „trečiojo brolio“, „bandelės“ motyvai, struktūra. Pasakų analizė.	4.Morfologinio ir sintaksinio nagrinėjimo kartojimas. Pasirengimas kontroliniam darbui. 5.Kontrolinis darbas.	išbandymas, cikliškumas		
5	1.Mitai. Pasaulio kūrimas mituose. 2.Homeras. „Odiseja“. 3.Ovidijus. „Metamorfozės“.	1.Kontrolinio darbo analizė. 2.Kirčiavimas. Kartojimas.	Mitas, hegzametas	5	
6	1.Šventasis Raštas. Svarbiausi pasakojimai. 2.Viduramžių literatūros savitumas.	3.Trumpųjų ir ilgųjų skiemenų kirčiavimas. 4.Priešpaskutinio skiemens kirčiavimas. 5.Priešpaskutinio skiemens taisyklė.	parabolė Poetinės figūros; viduramžiai, antitezė, miniatiūra, kontekstas	5	
7	1-2.„Rolando giesmė“.	3-4.Daiktavardžių kirčiavimas. 5.Mokymas rengti referatą. Konspektavimas.	Tema; pagrindinė mintis; tezė; pranešimas; teiginys	5	
8	1-2. Riterių romanas. „Tristanas ir Izolda“. 2. Diskusija „Riteriškumo samprata šiandien“.	3-4.Būdvardžių kirčiavimas. 5.Mokslinio teksto santrauka.	Problema, argumentas, vertybės, antivertybės, riteriškumas	5	
9	1.Lietuvos metraščiai. Iš Gedimino laiškų. 2.Renesanso literatūra.	3. Teksto suvokimo užduotis. 4. Skaitvardžių ir įvardžių kirčiavimas. 5.Funkciniai stiliai.	Metraštis; stilius	5	
10	1. „Daktaras Faustas“. 2. Gyvenimo prasmės problema ir jos sprendimas kūrinyje „Faustas“.	3.Įvairių kalbos stilių pavyzdžiai, nagrinėjimo pratybos. 4.Kirčiavimo pratybos. 5.Rašinys „Ar mokslas daro žmogų laimingą?“	Moralinės nuostatos; idėja; pragmatizmas, idealizmas	5	
11	1.F.Rablė. „Gargantua ir Pantagruelis“ 2.M. Husovianas. „Giesmė apie strumbrą“.	3. Kirčiavimo pratybos. 4.Kirčiavimo kontrolinis darbas. 5.Viešųjų kalbų ypatumai.	Farsas, absurdas, sarkazmas, groteskas	5	
12	1.M.Mažvydas. Pirmosios lietuviškos knygos prakalba. 2.M.Daukša. „Prakalba į malonųjų skaitytoją“.	3.Kontrolinio darbo aptarimas. 4. Monologinis kalbėjimas pasirinkta tema.. 5.Prakalbos raiškūs skaitymas.	Intonacija, retorika; ahrostikas	5	
13	1.Švietimo epocha. Švietimo literatūros analizė. 2.D.Defo. „Robinzonas Kruzas“.	3.Literatūros kūrinio suvokimo testas. 4.Vientisinio ir sudėtinio sakinio kartojimas. 5. Sudėtinis sakiny.	Nuotykių literatūra, kompozicija	5	
14	1-2. K. Donelaitis. „Metai“.	3.Sudėtiniai sujungiamieji sakiniai. 4.Sudėtinių sujungiamųjų sakinių skyryba. Pratybos. 5.Savarankiškas darbas.	Poetinės priemonės hegzametas,	5	
15	1.K.Donelaitis. „Metai“. Kalbos ypatumai ir vertybės. 2.Teksto suvokimo testas apie K.Donelaitį.	3.Sudėtiniai prijungiamieji sakiniai. 4-5.Sudėtinių prijungiamųjų sakinių skyryba.		5	
16	1.Romantizmas. Baironas. „Kainas“. 2.Kainas – romantinis herojus.	3.Savarankiškas darbas. 4. Šalutiniai veiksnio sakiniai. 5. Šalutiniai tarinio sakiniai.	Maištas;veikėjo charakteristika	5	
17	1. Literatūrinis arba samprotaujamojo tipo rašinys. 2. A. Strazdas. Asmenybė ir poezija.	3.Šalutiniai papildinio sakiniai. 4.Šalutiniai pažyminio sakiniai. 5.Šalutiniai aplinkybių sakiniai.	Eilėraštis, daina, odė	5	

18	1.S.Stanevičius. „Šlovė žemaičių“. 2. S.Daukantas. „Būdas senovės lietuvių, kalnėnų ir žemaičių“. Analizė pagal klausimus.	3.Savarankiškas darbas. Žinių patikrinimas. 4.Šalutinių sakinių laipsniai. 5.Įtvirtinimo pratimai.	Romantizmas, panoraminis vaizdas	5	
19	1-2.V.Hugo. „Paryžiaus katedra“.	3. Teksto suvokimo pratybos. 4.Pasirengimas kontroliniam darbui. 5.Kontrolinis darbas.	Sentimentalumas, romantika, konfliktas	5	
20	1-2.A.Mickevičius. „Vėlinės“.	3.Kontrolinio darbo analizė. 4-5. Tiesioginė kalba. Skyryba. Pratybos.	tautosakiškumas	5	
21	1.A.Vienažindis. Poezija. Romansai. 2.J.Basanavičius. „Aušros“ prakalba.	3-4. Mokymasis interpretuoti. 5. Interpretavimas ir teksto suvokimas. Mokymasis interpretuoti atliekant teksto suvokimą.	Romansas, rimas, metras, eilėdara, stilizacija, stilizacija.	5	
22	1. Maironio asmenybė ir poezija. 2. Oratorinė poezija. „Jaunoji Lietuva“. 3. Žmogaus išgyvenimai Maironio eilėračiuose. Interpretavimas žodžiu.	4-5. Skyrybos kartojimas. Įtvirtinimo pratimai.	Oratorinė poezija, meditacinė poezija, rimas	5	
23	1.Vieno Maironio eilėraščio interpretacija. 2. Realizmo literatūra.	3. Rengimasis kontroliniam darbui iš skyrybos ir sudėtinių sakinių. 4. Kontrolinis darbas. 5. Kalbos reikšmė ir kilmė. Pasaulio kalbos.	Realizmas, natūralizmas	5	
24	1. M. Valančius. „Palangos Juzė“. 2. N. Gogolis „Soročineco jomarkas“.	3.Indoeuropiečių kalbų šeimos. 4. Baltų kalbos. 5.Kontrolinio darbo analizė.	Humoras, komizmas, satyra.	5	
25	1.V.Kudirka. „Tautiška giesmė“. 2.V. Kudirka. Satyros. „Viršinininkai“. 3.V.Kudirkos kūrybos apibendrinimas.	3.Teksto suvokimo pratybos. 4.Lietuvių kalbos raida. 5.Interviu ir kalbos etiketas.	Satyra, retorika	5	
26	1.Žemaitė. „Martė“. Realistinis apsakymas. 2.Apsakymo „Martė“ charakterių kūrimo būdai.	3.Lietuvių kalbos tarmės. Žemaičių tarmė. 4-5.Rašinys iš Žemaitės „Marčios“.	Realizmas, apsakymas; konfliktas, monologas, peizažas	5	
27	1.Gi de Mopasanas. „Simono tėtis“. Realizmo bruožai. 2.J. Biliūnas. „Ubagas“. Apsakymo bruožai.	3. Lietuvių kalbos tarmės. Aukštaičių tarmė. 4.Kalbos kultūra. Pratybos.	Novelė, apsakymas	5	
28	1. Žemaitės ir J. Biliūno kūrybos palyginimas. 2.A. Čechovas. „Juokelis“. 3.Šatrijos Ragana. „Sename dvare“. Apysaka.	4. Teksto suvokimo pratybos. 5. Kartojimas. Morfologinis nagrinėjimas. Reikšminės žodžio dalys.	Apysaka, impresionizmas, egzistencializmas	5	
29	1-2.V. Mickevičius – Krėvė. „Raganius“.	3.Argumentavimas. 4. Nuomonė ir argumentavimas. 5.Pasirengimas rašiniui iš V. Krėvės kūrybos.	Tautinis charakteris, mistika	5	
30	1-2. Rašinys „Seni žmonės V. Krėvės kūryboje“. 3.A. Dodė. „Trejos skaitytinės mišios“.	4-5.Kartojimas. Žodžių rašymas drauge ir skyrium..		5	
31	1.J. Tumas – Vaižgantas.	3-4.Morfologinis nagrinėjimas.	Epopėja	5	

	„Pragiedruliai“. 2. „Pragiedrulių kalbos ypatumai“.	Kartojimas. 5. Diktantas su užduotimi.			
32	1-2. Užklasinis skaitymas. Dž. Selindžeris. „Rugiuose prie bedugnės“.	3. Diktanto klaidų analizė. 4-5. Sintaksinio nagrinėjimo kartojimas.	Egzistencija, egzistencializmas	5	
33	1-2. R. Bachas. „Džonatanas Livingstonas Žuvėdra“.	3. Teksto suvokimo pratybos (literatūrinis ir psichologinis tekstas drauge). 4-5. Rašinys-samprotavimas argumentuojant literatūra „Sunku būti kitokiam..“		5	
34	1. Silvija Vo. „Žmogonai“. Jauno žmogaus pasaulis. Paauglių literatūra. 2. Diskusija „Paaugliai kuria savo pasaulį“.	3. Rašinio redagavimas. 4. Būdingiausios stiliaus klaidos. 5. Stiliaus klaidų taisymas.		5	
35	1. Negrožinė literatūra. Laiškai, memuarai. 2. Publicistika. V. Juknaitė. „Išsiduosi balsu“.	3. Referatų rašymas. 4-5. Kartojimas. Kompleksinės užduotys.	Memuarai, laiškas, dienoraštis	5	
36	1. Populiarioji literatūra. Užklasinis skaitymas „Patariu perskaityti“. 2. Pasirinktos knygos (kūrinio) analizė.	3. Įskaitinis kontrolinis darbas. 4. Teksto suvokimo pratybos. 5. Kontrolinio darbo analizė, klaidų taisymas.		5	
37	1-2. Rezervinis laikas.	3-4. Referatų pristatymas. 5. Rezervas.		5	

LITERATŪRA

1. N. Šervenikaitė „Amžių nugludinti rašmenys“ (I d. „Alma littera“, 1998), „Nenurimstanti ieško dvasia“ (II d. „Alma littera“, 1998).
2. R. Koženiauskiene, Br. Dobrovolskis, Z. Zinkevičius „Lietuvių kalba 9 kl.“. „Šviesa“, 2001.
3. Pratybų sąsiuvinis 9 kl.
4. Pradinio ir pagrindinio ugdymo bendrosios programos. V., 2009.
5. „Gimtas žodis“.